7e JAARGe. № 102.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr. ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
" Java. " do. " 30.– " do. " 15.–
" Buitenbezn. " do. " 36.– " do. " 18.–
" Europa " do. " 50.–
De *OOSTPOST* verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DONDERDAG 8 DECEMBER 1859.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIEN.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.

Gedurende het Jaar 1859.

In de maand December op den 19den. des namiddags te vier ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 9den December 1859.

Bij den heer *Deeleman*, in de stad van diverse kommissie goederen en 's avonds in het lokaal van den Schouwburg van boekwerken van den heer *J. S. van Coevorden.* (1550)

Op Maandag den 12den December 1859.

Bij den pachter der pandjeshuizen *The Tian Sioe* te Pasarbesaar van onuitgeloste pandgoederen.

Op Dingsdag den 13den December 1859.

Bij den heer *D. D. van Boeckholtz* in de Chine. kamp van diverse kommissie goederen.

Op Woensdag den 14den December 1859.

Bij de heeren *Curtis en Dormaer* aan de Kalimaas van houtwerken en diverse goederen.

Op Donderdag den 15den December 1859.

Bij den heer *J. F. Neijman* op het Rustenburgerpad van meubelaire goederen enz.

Op Vrijdag den 16den December 1859.

Bij de heeren *B. J. van Eck en Co.* in de kampoong Bandaran aan de Kalimaas van cc. 1500 stuks balken. (1590)

GEBOORTEN.

Bevallen van eene *DOCHTER* G. TINNEVELD, echtgenoote van

SOERABAYA, *den* 5 *December* 1859. **J. S. HENGST.** (1589)

AMSTERDAMSCHE STOOM-SUIKER RAFFINADERIJ.

Op de VENDUTIE van Vrijdag 9 December,

van den ondergeteekenden zullen bij kleine kavelingen verkocht zuiver BROOD-SUIKER van 6 en van 10 ℔ afkomstig van genoemde Raffinaderij.

Inmiddels uit de hand te koop bij

(1561) **A. H. DEELEMAN.**

Op de VENDUTIE

van Vrijdag 9 December.

bij

A. H. DEELEMAN.

Zal voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:

34¹/₁₀₀ pic. Afgesloopt **BLADKOPER.**
⁹¹/₁₀₀ " Koperen **SPIJKERS.**

Afkomstig van het Nederl. schip *Nederland en Oranje*, Kapitein ROSIER. (1571)

Op de VENDUTIE.

Van Vrijdag 9 December

BIJ

A. H. DEELEMAN.

Zal nog worden verkocht:

272 balen **KOFFIJ.** (1586)

Op de VENDUTIE.

Van Vrijdag 9 December

BIJ

A. H. DEELEMAN.

Zal nog worden verkocht.

75 stuks **VERSCHE PUIKE HAMMEN.** (1585)

BOEKEN VENDUTIE

Op Vrijdag den 9den December 1859.

In het Comediegebouw alhier, des avonds ten ½ 8 ure. (1531)

VENDUTIE

Op Woensdag 14 *dezer.*

Van BALKJES en KROMHOUTEN bij kleine partijen afbraak, gedeeltelijk BRUIKBAAR gedeeltelijk voor BRANDHOUT; SPIJKERS in soorten bij kleine hoeveelheden en wat er verder zal worden voorgebragt.

SOERABAYA, bij **CURTIS & DORMAER.**
7 *December* 1859. (1592)

DE HOUT-VENDUTIE

die geännonceerd was tegen *den 30sten November* is uitgesteld en zal alsnu plaats hebben.

OP VRIJDAG DEN 16DEN DECEMBER A. S.

op de stapelplaats achter de Kampong Bandaran.

(1524) **B. J. VAN ECK & CO.**

VENDUTIE WEGENS VERTREK

bij den Heer

J. S. VAN COEVORDEN,

TE GENTENG.

Op Dingsdag en Woensdag den 20 en 21sten December 1859.

Van eenen netten en wel geconserveerden inboedel, bestaande in: **Ledikanten, Banken, Stoelen, Tafels, Kasten, Mahoniehouten buffet** met **marmer blad,** eene bijzonder doelmatig ingerigte **Koopmans schrijftafel, Lampen** in soorten, **Spiegels, Schilderijen, Étagères** met voorwerpen, **Pendules, Thee- en Eetserviezen,** waaronder een van zeer fraai wit porcelein met gouden randen, compleet voor 36 personen, met waarlooze stukken; **Tafel-zilver** en een in Europa vervaardigd **Zilver theeservies** met **Kristallen bijbehooren,** eene **Prachtsabel** Turksch model, **Kristal, Glas- en Aardewerk,** koperen en ijzeren **Keukengereedschappen** en **Gebakvormen.**

Voorts een **Vis-à-Vis,** eene zeer ruime **Palanquin, Javaansche** en **Makassaarsche Wagenpaarden, Tuigen,** diverse **Toestellen, gereedschappen** en **preparaten voor Galvanoplastiek, Vergulden** en **Verzilveren;** eene uitmuntende **Stereoscoop** met 50 glazen en platen, eene fraaije collectie **Bloemen in potten** enz, (1573)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

STOOMGELEGENHEID.

Naar BATAVIA via SAMARANG.

Gedurende de maand *December,* zal elke Zondag zijnde den 4den 11den 18den en 25sten een der stoomschepen van den ondergeteekende naar bovengenoemde plaatsen vertrekken.

(1546) **W. CORES DE VRIES.**

HET STOOMSCHIP PALEMBANG.

KAPITEIN W. KULLER.

Vertrekt naar BATAVIA via SAMARANG, op *Zondag den* 11*den December.* Adres bij

(1577) **W. CORES DE VRIES.**

HET STOOMSCHIP AMBON,

Kapt. VOGEL,

vertrekt via MACASSAR, TIMOR KOEPANG, DELHI naar de MOLUKKOS *op den* 15*den a. s.*

(1593) **W. CORES DE VRIES.**

EDEL EN ADEL,

(*Vervolg.*)

Niettegenstaande de vele moeijelijkheden welke het inhield, was dit echter het eenige wat mejufvrouw de Castillac overbleef. Gewoon om matig te leven, waren de opbrengsten van de kudde en de groenten welke men in een naburig tuintje kweekte, voldoende voor hare behoeften. Marc zoude haar wel voor elke beleediging weten te vrijwaren, en wat zou zij bovendien te vreezen hebben; in een woest land, en verscholen achter de dikke muren van den slottoren? — Hector echter scheen de noodzakelijkheid met een buitengewonen tegenzin intezien.

— Mijne zuster, zeide hij met teederheid, hebt gij wel overdacht wat gij vraagt? — De duin kan snellere vorderingen maken dan wij voorzien; de orkanen hebben zulke zonderlinge nukken! —

— Welnu! antwoordde Valerie met eene vaste stem, wanneer er buiten dezen ouden toren voor mij in de wereld geene plaats is, waarom zou ik dan niet met haar vergaan? Doch stel u gerust, mijn broeder! vervolgde zij, een dusdanig geval is niet te vreezen; zooals gij daar straks zelf hebt verklaard, zult gij wel teruggekeerd zijn, vóór dat er gevaar bestaat, zoo dit ooit bestaan zal.

— Valerie, zeide Jan op zijn onbeschaafden toon, met de toestemming van mijnheer de Castillac zij het mij vergund op te merken, dat het niet de zandduinen zijn, welke mij het meest voor u doen duchten; gij hebt van daag voor zekere personen gevoelens doen doorstralen, welke bij ons een wantrouwen kunnen en moeten opwekken.

— Jan heeft gelijk, hernam Hector; alvorens u vrij in uwe handelingen te laten, moeten wij verzekerd zijn, mejufvrouw! dat gij u niet door onvoorzigtige stappen compromitteert.....

— Ik begrijp u, mijne broeders! naar alle waarschijnlijkheid zullen diegenen waarvan gij spreekt, ontmoedigd door mijne slechte ontvangst, beleedigd door onze verachtende stilte, niet meer terugkomen en ons geheel vergeten. Om u echter gerust te stellen, beloof ik voor God, den slottoren niet te zullen verlaten, ten minste zoolang als ik daar eene schuilplaats kan vinden, en er ook vrijwillig niemand van diegenen te ontvangen welke gij haat.

Deze plegtige belofte scheen den argwanenden Jan niet te voldoen.

— Mijne zuster! zeide hij, dit is niet voldoende; gij moet u ook verbinden om.....

— Ik heb geene meerdere zekerheid noodig aldus brak Hector op gezaghebbenden toon, zijne rede af; deze te vergedreven vrees is eene beleediging voor mejufvrouw de Castillac. Valerie, vervolgde hij met eene vleijende stem, ik verheug mij over het door u genomen besluit, alhoewel ik het u niet had durven voorstellen. Met het volste vertrouwen geef ik u mijn nederig erfdeel in bewaring, verzekerd dat gij bij mijne terugkomst rekenschap van uwe handelingen zult kunnen geven. Voor het overige vindt gij een hulp en steun in den armen, ouden Marc die, niettegenstaande zijne vrijmoedigheid van taal, een onderdanig en goed dienaar is.

De herder rigtte zich langzaam op; de hem eigene glimlach was verdwenen, en groote tranen rolden uit zijne oogen.

— Mijnheer de Castillac, mijn uitmuntende meester, zeide hij met eene van aandoening bevende stem, dat God en de heilige maagd u en de uwen voor alle ongelukken mogen behoeden. Wanneer bij uwe terugkomst, de zandduin, het kasteel en deze schoone en heilige dame mogt hebben verzwolgen, wees dan verzekerd dat ik in haar lot zal hebben gedeeld!

— Daar reken ik op, was Hector 's eenigst antwoord.

— Wij maken er staat op, herhaalde Jan.

Er ontstond een oogenblik stilte, waarin ieder der aanwezigen zich met zwaarmoedige overdenkingen scheen bezig te houden.

— Bah! hernam Hector eindelijk, zich oprigtende, alles zal goed afloopen. God zal eene in nood verkeerende adellijke familie niet verlaten. Het zand zal onze woning sparen. Wij beiden keeren over een of

HET VERTREK

DER STOOMBOOT OENARANG,

KAPITEIN S. VAN HULSTIJN,
gedurende deze maand is bepaald als volgt:

Van BATAVIA naar SAMARANG en SOERABAYA	4	en	18.
„ SAMARANG „ SOERABAYA	7	„	21.
„ SOERABAYA „ SAMARANG en BATAVIA...	11	„	25.
„ SAMARANG „ BATAVIA	13	„	27.

Informatien te bekomen bij

De Agenten,
(1547) ADAM & CO.

Bij ondergeteekenden bestaat gelegenheid tot bijlading in praauwen naar

NGAWIE en MADIOEN.

Nadere informatien te bekomen ten hunnen kantore in de Chineesche kamp.

(1588) SCHIMMELPENNINCK & CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. A. STOK & FAMILIE. (1595)

De ondergeteekenden binnen kort *Soerabaya* verlatende, verzoeken hunne debiteuren en crediteuren binnen den tijd van twintig dagen hunne schulden te betalen en rekeningen in te zenden.

Na dien tijd zal het moeijelijk zijn die uitstaande zaken te regelen.

ISMAIL BIN HASIM SOERATIE.
(1597) DJOESOOP BIN HASIM SOERATIE.

TE HUUR.

EEN HUIS aan den Simpangschen weg, huurprijs *f* 130.— 's maands, te bevragen bij de uitgevers dezer *Courant*. (1596)

TE HUUR.

Het local naast de pakhuizen van de Heeren **GEBR. KOCKEN**, laatst geoccupeerd door den Heer **GABRIELLO DEL COLOMBO.** Te bevragen bij de uitgevers dezer *Courant*. (1584)

STEMPELPERS

VAN

LE ROY & CO.

De ondergeteekenden leveren hun postpapier met naam of initialen gestempeld, tegen denzelfden prijs als het ongestempelde.

Voor de zoo algemeen gewilde *hoogdruk*-visitekaartjes rekenen zij niet meer als voor gewone druk. (1591)

WAGENVERHUURDERIJ.

Aan de brug van *Pedjagallan*, nabij de Passarbesar.
(1594)

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN en LEESBIBLIOTHEKEN.

Hollandsche en Fransche Romanlectuur.

De voornaamste nieuwe romanlectuur wordt ons door onze correspondenten steeds onmiddelijk toegezonden, en bieden wij, om den leeslust te bevorderen, die met geringe verhooging boven Europeschen prijs aan, behalve dat wij bij eene bestelling van eenig aanbelang voor contante betaling daarop nog een rabat toestaan.

(1565) LE ROY & CO.

HOLLOWAY'S PILLEN.

Dit wonderbaar geneesmiddel zoo algemeen bekend in Holland wordt thans met het beste en gelukkigste gevolg in Java gebruikt. Gelukkiglyk zyn deze Pillen in de hospitalen ingevoerd geworden en hebben dezelve wonderbare genezingen bewerkstelligd in gevallen die men als hopeloos beschouwd. Voor Lever en Maag ongesteldheden zyn ze een zeker geneesmiddel, en de ontstekende galachtige krankheden, zoo gemeen in heete luchtstreken, de ongeregeldheden van het ligchaamsgestel voortvloeyende uit gebrek aan veerkracht, ten gevolge der kwyning welke altyd meer of min uit eene langdurige hitte ontstaat, kunnen nimmer zoo volkomen genezen worden als door Holloway's Pillen. Dezelve hergeven aan maag, lever en nieren, wanneer de een of ander dezer organen ongesteld is, eene gezonde actie. (1530)

De ondergeteekenden hebben regtstreeks van Professor Hollowaij ontvangen een nieuw factuur zijner medicijnen, die doorloopend ten hunnent verkrijgbaar zijn in doozen en in potten van *f* 1.—, van *f* 3.—, en van *f* 5.— elk, naar gelang van derzelver grootte.

LE ROY & CO.

BENOEMINGEN, BESLUITEN, enz.

JAVASCHE COURANT

van den 3*den November* 1859 N°. 97.

Civiel Departement.

ONTHEVEN:

Eervol, van de verdere waarneming der betrekking van auditeur militair bij den krijgsraad te velde in de zuid-en ooster-afdeeling van Borneo, mr. Chs. J. Taunaij, griffier bij de regtbank van omgang in de derde afdeeling op Java.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, de tweede stadsgeneesheer, tevens heelmeester te Soerabaija, G. J Koot.

BENOEMD:

Tot adsistent-resident van Sintang (Wester afdeeling van Borneo), de kontroleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de Wester afdeeling op Borneo, belast met het bestuur der adsistent-residentie Sintang, C, Kater.

Tot tweeden stadsgeneesheer, tevens heelmeester te Soerabaya, H. Hijmans, med doct., laatstelijk tweede stadsgeneesheer te Samarang, thans op wachtgeld.

Tot opziener bij de houtstapelplaats te Kedirie, de opziener bij het boschwezen in de residentie Rembang F. J. L. van Maanen.

OPGEDRAGEN:

De waarneming der betrekking van auditeur militair bij den krijgsraad te velde in de zuid- en oosterafdeeling van Borneo, aan mr. F. B. van Leeuwen, laatstelijk lid in den raad van justitie te Batavia.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den adsistent-resident van Keboemen (Bagelen), J. F. W. A. Lange.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den secretaris der residentie Soerabaija, J. S. van Coevorden.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den directeur der middelen en domeinen, gedurende de maand November 1859.

ONTSLAGEN:

Eervol, uit zijne betrekking, de kommies bij den kontroleur der inkomende en uitgaande regten te Soerabaya J. Swart.

BENOEMD:

Tot kommies bij den kontroleur der inkomende en uitgaande regten te Soerabaya, de klerk bij dien kontroleur W. G. F. Seeman.

Tot onder-kommies der tweede klasse bij de recherche te Batavia, E. Alting Siberg, gepasporteerd sergeant der infanterie bij het Oost-Indisch leger.

Door den directeur der producten en civiele magazijnen, gedurende de maand November 1859.

BENOEMD:

Tot eersten klerk bij de directie der producten en civiele magazijnen, de klerk bij die directie F. J. Dinger.

Door den directeur der kultures, gedurende de maand October 1859.

WEDER GEPLAATST:

Als opziener derde klasse bij de indigo-kultuur J. L. Jansz, zijnde hij gesteld ter beschikking van den resident van van Bagelen.

Door den directeur der burgerlijke openbare werken, gedurende de maanden October en November 1859.

OVERGEPLAATST:

Van Batavia naar de hoofdplaats Cheribon, de opzigter der derde klasse P. H. Orth.

Van Cheribon naar de hoofdplaats Batavia, de opzigter der derde klasse P. W. Haack van der Goes.

Van Soerabaija naar Grissee (Soerabaija), de opzigter der derde klasse W. H. J. G. Munro.

Van Pekalongan naar Liempoeng (Pekalongan), de élève-opzigter F. W. Bonset.

Van Tagal naar de hoofdplaats Batavia, de élève-opzigter J. F. Busselaar.

Van Liempoeng (Pekalongan) naar de hoofdplaats Tagal de élève-opzigter F. W. Bonset, en

Van Soerabaija naar de hoofdplaats Pekalongan, de élève-opzigter D. A. R. Bruins.

Door den adsistent-resident van Patjitan gedurende de maand September 1859,

Tot posthouder van Pangoei (Patjitan), de klerk te Ponorogo (residentie Madioen) W. F. Sikman.

Door den ingenieur der eerste klasse belast met de leiding der dienst van het mijnwezen, gedurende de maanden Augustus en September 1859.

BENOEMD:

Tot voormannen bij het mijnwezen, de kweekelingen Ch. Mounier en A. L. Reifert.

Door den ingenieur der gouvernements-telegrafen, gedurende de maanden October en November 1859,

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de leerling-telegrafist te Kediri J. A. Adena.

BENOEMD:

Tot chef van het telegraaf-kantoor te Batavia, de ambtenaar voor de dienst der Gouvernements-telegrafen G. W. ten Brummeler.

Tot chef van het telegraaf-kantoor te Muntok. de ambtenaar voor de dienst der Gouvernements-telegrafen D. Houtman.

Tot chef van het telegraaf kantoor te Singapore, de ambtenaar voor de dienst der Gouvernements-telegrafen D. Göllner.

OVERGEPLAATST:

Van het hoofdbureau naar het telegraaf-kantoor te Muntok, de telegrafist F. D. Schreijner.

Van Tagal naar het telegraaf-kantoor te Cheribon, de leerling-telegrafist F. C. Lammerding.

Van Bezoeki naar het telegraaf-kantoor te Kediri, de leerling-telegrafist F. C. D. Dutrieux.

Van Soerabaija naar het telegraaf-kantoor te Bezoeki, de leerlingtelegrafist C. Spier.

---

twee jaar, met schatten beladen terug; zien onze goede zuster weder, en verlaten elkander niet meer. Kom, broeder Jan! dat blijft afgesproken, over acht dagen vertrekken wij. Marc zal er wel aan denken om ons geld te bezorgen, ten einde wij, op eene ons waardige wijze, de plaats onzer bestemming kunnen bereiken.

— Ik zal de helft van de kudde verkoopen, antwoordde de grijsaard zuchtende.

De familie scheidde, en elk begaf zich naar zijne kamer. Acht dagen daarna vertrokken de twee broeders, na hartelijk afscheid te hebben genomen van Valérie, ten einde een begin te maken met hun gevaarlijk en avontuurlijk leven. Mejufvrouw de Castillac stond weenende boven in den toren, om hen zoover mogelijk met het oog te kunnen volgen. Hector bereed een vurig paard, doch zoo klein, dat de lange beenen van den ruiter bijna den grond raakten; een eenvoudig reiskoffertje was achter op den zadel vastgebonden.

Jan, de aanstaande kaper, was te voet; zijne bagage bestond in een zeer klein pakje, vastgemaakt aan den punt van zijn grooten degen, welke hij op zijn schouder droeg. Aldus gingen de twee arme Gaskonsche edellieden op reis, om de noodige middelen magtig te worden, benoodigd voor den herbouw van hun oud vaderlijk verblijf.

Weldra bereikten zij de plaats, waar hunne wegen uit elkander liepen. Hector sprong van zijn paard; zij omarmden elkander nog eenmaal, toonden elkander den torenspits, welke nog in de verte te zien was, en scheidden. Een oogenblik daarna waren zij beiden verdwenen.

DE ZANDDUIN.

Dagen en maanden verliepen zonder dat Valérie eenig berigt van de reizigers ontving. Zulks verwonderde haar echter niet, eerstens wist zij dat Hector en Jan niet konden schrijven, en hun hoogmoed stond de mededeeling, van hunne familiegeheimen aan eenen vreemdeling, in den weg; ten andere waren in die dagen de gelegenheden tot Communicatie uiterst zeldzaam en daarbij moeijelijk; de twee broeders overgegeven aan de kansen van den oorlog, hadden misschien geene gelegenheid, om iets van zich te doen hooren. Dat zij niets van hare broeders vernam veroorzaakte Mejufvrouw de Castillac dus geene ongerustheid; zij verwachtte niets anders.

Haar leven vlood stil en eenzaam daar heen. Marc, verpligt om zich aanhoudend te verwijderen, ten einde op de kudde toe te zien, kwam eerst 's avonds te huis. Valérie bleef dus den geheelen dag in eene volstrekte eenzaamheid. Men moet van af zijne kindsheid aan eene zoodanige levenswijze gewoon zijn, om zooals zij, zonder misantropisch te worden, eene zoo volmaakte afzondering te kunnen verdragen. Dit zware gebouw, waartoe het licht enkel toegang had door naauwe schietgaten, die donkere, in de dikke muren aangebragte gangen, die ruwe wenteltrappen, welke tot boven in de torens reikten, de ijskoude, zware en vochtige lucht, welke men te Castillac inademde, de doodsche stilte welke buiten en in het kasteel heerschte, dit alles zou onze jonge dames van den tegenwoordigen tijd, een onoverwinbaren angst hebben ingeboezemd. Valérie echter had, niettegenstaande eene natuurlijke overhelling tot melancholie, nog geen oogenblik hare opgeruimdheid verloren. Zij hield zich aanhoudend bezig met hare broeders, alsof zij elk oogenblik terug konden komen. Met zorg onderhield zij de zindelijkheid van hunne kamers; zij herstelde hunne kleederen, welke zij zeker hoog noodig zouden hebben, wanneer zij zonder de verlangde schatten terugkeerden. De tijd ging met deze eenvoudige en stille werkzaamheden om, en zij scheen hare verlatenheid niet eens te bemerken.

(*Wordt vervolgd.*)

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE PASOEROEAN.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de kapitein J. F. Jacobsz, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten, en met vergunning, om den uniform der schutterij te blijven dragen.

BEVORDERD:

Tot kapitein, de eerste luitenant-adjudant J. O. P. A. W. Andela.

Tot eersten luitenant-adjudant, de tweede luitenant F. W. Andela.

Tot tweeden luitenant, de schutter J. A. Jacobsz.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den apotheker der tweede klasse H. Ravenswaaij.

BENOEMD:

Tot dirigerend officier van gezondheid der tweede klasse, inspecteur der vaccine op Java en Madura, de officier van gezondheid der eerste klasse bij het groot militair-hospitaal te Weltevreden (Batavia) M. Th. Reiche, met bepaling dat hij bij zijn corps zal worden gevoerd voor memorie.

BIJ DE DIRECTIE DER GENIE.

Tot militair ambtenaar der tweede klasse, de teekenaar en graveur (militair ambtenaar der derde klasse), M. L. Huart, met bepaling, dat hij bij het lithographisch etablissement werkzaam blijft.

Marine Departement.

Door den chef van het beheer der Gouvernements schoeners en kruisbooten is gedurende de maand November 1859 *de volgende beschikking genomen.*

BENOEMD:

Tot waarnemend eersten stuurman bij de dienst der Gouvernements schoeners en kruisbooten, de tweede stuurman van het vaste corps der Nederlandsche marine J. A. Velders.

NEDERLANDSCH INDIE.

Bij het ter perse leggen vernemen wij dat de *Palembang* is aangekomen met de *Agatha Maria* in le..ken staat op sleeptouw.

Uit de *Java-Bode* van 3 dezer zien wij dat de telegraafkabel van hier naar Singapore op twee plaatsen was gebroken: bij de Lucipara-eilanden en bij den Noordwachter. De schade is hersteld. (*J. B.*)

NEDERLAND.

— Op verzoek van den Heer Luther, die den 22sten dezer de 57ste kleine planeet heeft ontdekt, is daaraan door den Heer Hoek van het meteorologisch instituut te Utrecht eene benaming gegeven. Hij heeft haar Mnemosyne genoemd.

FRANKRIJK.

De beroemde Fransche natuuronderzoeker Guérin Menneville heeft, door tusschenkomst van den zendeling d'Incarville, naar men zegt, met goed gevolg, eene nieuwe soort van zijdeworm in Frankrijk ingevoerd, welke oorspronkelijk in het wild op eikenboomen leeft. In Frankrijk kweekt men ze in de open lucht bijna zonder eenige verdere moeite op den wonderboom (*Ricinus communis*) de op Java zoo algemeene djarakboom, en op den mastikboom (*vernis du Japon, Rhus Vernix*). De kosten dezer teelt zijn zeer gering, en dien ten gevolge de verkregen zijde zeer goedkoop.

— Van den generaal Goyon zijn depèches uit Rome ontvangen. De generaal had een gesprek gehad met den Paus, waarin deze hem had gevraagd, of de Fransche regering het voornemen had hare troepen uit Rome terug te trekken. Op het ontkennend antwoord van den generaal had de Paus hem verzocht hem vooraf kennis te geven van zoodanigen maatregel, indien de Fransche regering daartoe mogt besluiten.

— Uit Cherbourg verneemt men, dat de toebereidselen tot de verdediging dier plaats met allen ijver worden voortgezet. Dag en nacht wordt daar in de werkplaatsen doorgearbeid, terwijl men inzonderheid spoed maakt met de bewerking der gegroefde kanonnen, ofschoon de thans daarmede gedane proefnemingen niet aan de gunstige verwachtingen hebben beantwoord. Naar men zegt, wordt die buitengewone drukte in de werkplaatsen grootendeels door dit ongunstig resultaat veroorzaakt, daar nu aller handen tot de verbetering der stukken aan het werk zijn gesteld. Intusschen is de toegang tot dien arbeid aan ieder, zelfs aan de officieren der marine-artillerie, ten strengste verboden.

— De hertogin van Parma zal dezer dagen Zwitserland verlaten. Zij zal zich echter niet, zoo als sommingen onderstellen, naar Frohsdorff begeven. Hier wil men weten, dat de Hertogin thans zoo ongunstig gestemd is ten aanzien van Oostenrijk, dat zij op de uitnoodiging van den graaf van Chambord, om zich te Frohsdorff te vestigen, zou hebben geantwoord, dat zij daartoe volkomen ongezind was, vermits Frohsdorff ook nog Oostenrijk was.

— De Keizer en de Keizerin zullen nog gedurende den aanstaanden winter hun verblijf in de Tuilerien houden. Daarop zal met het voorjaar van 1860 een begin worden gemaakt met de reeds voor lang ontworpen verbouwing van dat paleis. HH. MM. zullen te Fontainebleau veertien dagen verblijven, en dan naar Compiègne vertrekken, waar zij mede een paar weken zullen vertoeven. Waarschijnlijk zal de Keizer te Compiègne door vele hooggeplaatste personen worden bezocht, en welligt ook door de Keizers van Rusland en van Oostenrijk.

— Graaf de Persigny is, naar men meldt, naar Londen teruggekeerd met de verzekering, dat de Fransche regering zich volstrekt niet heeft voorgenomen om Spanje op eenigerhande wijze te ondersteunen in den strijd tegen Marocco.

— De *Constitutionnel* werpt zich op nieuw als verdediger op van het decreet van 1862, betreffende de drukpers en is daarbij zoo onhandig, dat hij de betraffing der bladen langs administratieven weg verkieselijker acht dan door een regterlijk vonnis. Ten bewijze, dat de *Constitutionnel* in zijn ijver niet verlegen is met bewijzen tot staving van zijn gevoelen, kan het betoog dienen, dat de regter slechts uitspraak kan doen naar de wet, terwijl de administratieve regtspraak kan transigeren. Het *Journal des Débats* vraagt daarop, waarom de dagbladen dan alleen in die weldaad moeten deelen, indien laatstgenoemde wijze van regtspleging zooveel beter is. Waarom haar dan ook niet toegepast op de individuele vrijheid en de *lettres de cachet* niet weder in het leven geroepen.

— Het *Journal des Débats* bevat een artikel van den Heer John Lemoinne, waarin het herstel der aartshertogen in hun gezag krachtig wordt bestreden. De gronden, door het blad aangevoerd, zijn dezelfde als die reeds meermalen door anderen zijn gebezigd. De Italianen, zegt het blad, willen bovenal onafhankelijk zijn en hunne Vorsten hebben hen verlaten op den dag, dat zij zich bij Oostenrijk aansloten. Al de vrijheden welke men hen aanbiedt, zijn in hunne oogen niet zoo veel waard als eene nationale regering; daarom verzetten zij zich, zonder hevige taal te voeren of zich aan revolutionnaire buitensporigheden schuldig te maken, tegen elke poging om hen tot hunnen vroegeren toestand terug te brengen.

— De *Pays* meldt, dat de expeditie van Frankrijk en Engeland naar China, eerst bepaaldelijk zal worden geregeld en vastgesteld na de ontvangst van den laatsten post uit Hongkong, berigten medebrengende tot 14 Aug. Middelerwijl worden de toebereidselen met kracht voortgezet. De *Moniteur de la Flotte* bevestigt thans, dat het Fransche expeditie-korps zal bestaan uit 12,000 man. Acht transportschepen met stoomvermogen en vier fregatten worden in de haven van Toulon uitgerust. De troepen zullen staan onder het bevel van een divisie-generaal. Als zoodanig worden genoemd de generaals Wimpffen, Martimprey en Trochu. Volgens de laatste uit China ontvangen berigten, was de geest van tegenstand daar nog geenszins uitgedoofd, en dit feit alleen is voldoende, om de uitbreiding, welke aan de expeditie gegeven wordt, te verklaren.

— Nog al opzien baart een dezer dagen uitgekomen vlugschrift over het verledene en de toekomst van de stad Havre, welke, ingeval de toestand van vrede mogt voortduren in Europa, van zeer bemoedigenden aard zou mogen worden geacht. De schrijver van dat werkje, de Heer de Coninck, gaat na, welke de elementen van welvaart voor die handelsplaats zijn en doet opmerken, dat de stad Liverpool, die slechts 78,000 inwoners telde in het jaar 1800, nu eene bevolking heeft van 400,000 inwoners. Volgens hem is Havre in vele opzigten met Liverpool te vergelijken en bestaat er geen gegrond vooruitzigt, dat die Fransche haven eenmaal de uitbreiding der Engelsche zal erlangen.

— Volgens den *Moniteur de l' Armee* blijven de berigten uit Marokko geruststellend luiden. De laatste depeches van de grenzen gaan tot 20 dezer en zeggen dat alles toen rustig was. Het opperhoofd Sidi Mohammed Abdallah, genoodzaakt den Scheik bij wien hij eene toevlugt gevonden had te verlaten, had nu, door eenige ruiters gevolgd, eene schuilplaats bij de Riffbewoners gezocht. De derwisch Sidi Mohammed ben Zabel was na den heiligen oorlog vruchteloos te hebben gepredikt, naar zijnen stam teruggekeerd. Over het algemeen was de toestand derhalve zoo gunstig, dat de troepen, die uit de provincie Algerie naar de provincie Oran bestemd waren, tegenbevel ontvangen hebben, naardien die versterking niet meer noodig werd geacht. Uit het binnenland is vernomen dat de strijd tusschen den nieuwen Keizer, Sidi Muley Mohammed, en zijne tegenstanders was aangevangen en dat de overwinning tot hiertoe naar zijne zijde overhelde. De stad Fez is de grondslag zijner krijgsoperatien.

— Ik kan u uit eene goede bron de verzekering geven, dat de laatste moeijelijkheden tusschen Frankrijk en Oostenrijk te Biarritz zijn uit den weg geruimd. De conferentie te Zurich zal haren arbeid Donderdag of Vrijdag e. k. ten einde brengen en het congres zal daarop spoedig volgen. wat echter dat congres doen zal, welke besluiten het zal nemen, welke gewigtige wijzigingen het brengen zal in den tegenwoordigen toestand van Italie, dit alles is onzeker. Het zijn vragen die iedereen wil oplossen en waarvan niemand iets weet.

— Men heeft opgemerkt dat de *Moniteur* heden het antwoord van Victor Emanuel aan de deputatie aan de Romagna behelst, terwijl het officiele blad de antwoorden van den Koning van Sardinie vroeger aan andere deputatien uit Midden Italie, gegeven, niet had opgenomen. Men wil daarin eene voldoening zien voor de weigering des Keizers om de deputatie der Italianen te Biarritz te ontvangen. Men verwacht den maire van Bologna met eenige burgers tegen het einde dezer maand te Parijs werwaarts hij zich uit Biarritz zal begeven.

— De geestelijkheid van Parijs heeft onder leiding van den aartsbisschop kardinaal Marlot tot eene manifestatie besloten, ten gunste van de tijdelijke magt van den Paus. De bisschop van Rijssel de Heer Berthaud is met de taak belast om de stelling te prediken, dat de wereldlijke magt van den Paus onmisbaar is ter handhaving van zijn geestelijk gezag.

ENGELAND.

— Uit het verslag van den uit de ijszee teruggekeerden kapt. Mc. Chintock maken de dagbladen de gevolgtrekking, dat de noordwestelijke doorvaart, die zoolang het lievelings denkbeeld van vele onversaagde reizigers is geweest, voor altoos als eene hersenschim moet vaarwel gezegd worden, en dat wij de zeeën aan de andere zijde van Amerika niet anders dan langs den ouden weg kunnen bezoeken.

— De *New-York-Times* zegt, dat zekere Heer Lowe voornemens is met een luchtballon van Amerika naar Europa over te steken. De ballon, dien hij daartoe bezigen zal, is vijfmaal zoo groot als de grootste tot nog toe vervaardigde luchtballons en bijna in gereedheid.

— De *Morning Herald* doet het voorkomen, alsof in het ministerie oneenigheid betreffende de Chinesche aangelegenheid bestond en vreest, dat lord Palmerston te veel luistert naar de sentimenteele vooroordeelen van den Heer Milner Gibson.

— Hetzelfde blad behandelt de vorderingen van Rusland in Midden-Italie en waarschuwt de Britsche handelaars zich niet te laten overvleugelen, maar bij tijds de Russische conçurrentie in Opper-Indie te keer te gaan.

— De *Morning Post* geeft de transatlantische broeders den raad, om veeleer den vooruitgang der Russische magt in de Stille zee in het oog te houden, dan twist te zoeken met het Engelsche volk, dat hunnen besten vriend en kalant is.

— In de vorige week is te Budley een zonderling huwelijk gesloten. De bruid telde 82 jaren en de bruidegom, die 22 jaren jonger was dan zijne uitverkorene, was de 15de echtgenoot der dame.

— Men wil weten, dat het gouvernement voornemens is om nabij Ramsgate twee batterijen te doen aanleggen.

DUITSCHLAND.

Te Zurich verwacht men nu stellig dat de conferentie voor 1 October zal gesloten worden, terwijl de Heer de Bourqueney, ten aanzien der Lombardijsche schuld heeft beloofd, dit voornaam bezwaar, zoowel als nog eenige ondergeschikte moeijelijkheden, te zullen vereffenen, wanneer slechts Oostenrijk niet zoo hardnekkig bij zijne overdreven eischen volhardt.

— Van eene zijde, welke doorgaans goed onderrigt is, wordt de aanmerking gemaakt, dat Oostenrijk, hetwelk op het slagveld herhaalde nederlagen heeft geleden, thans ook op staatkundig gebied het onderspit zal delven. De jonge Metternich is tegen Koning Leopold en Keizer Napoleon niet opgewassen. Het Europeesch congres, hetwelk tot stand zal komen, kan niet dan ten nadeele van Oostenrijk uitvallen. De Fransche regering zal zoo lang den schijn aannemen van verstandhouding met Oostenrijk tot dat Engeland, Pruisen en Rusland zich in het congres ter gunste van Italie zullen verklaard hebben. Alsdan zal Frankrijk, onder voorwendsel voor de noodzakelijkheid te moeten bukken, zich bij die drie mogendheden voegen. De Italianen weten dit en maken zich volstrekt niet ongerust.

— Men heeft weder tot eenige zeer belangrijke veranderingen besloten in onze hooge militaire kringen; zoo zullen onder anderen de aartshertog Karel Ferdinand tot kommanderend generaal in Moravie en Silezie, en de luitenant-veldmaarschalk Prins Eduard Lichtenstein tot kommanderend generaal in Beneden-Oostenrijk benoemd worden. Het vierde legercorps, dat door den dapperen generaal der kavallerie graaf Schlick gekommandeerd werd, wordt ontbonden en bij het eerste en tweede legercorps ingedeeld. Tevens meldt men, dat in weerwil van de vredelievende geruchten der laatste dagen, de toekomst toch niet als zoo helder wordt beschouwd; Tyrol wordt niet alleen als het ware door troepen overstroomd, maar uit de verschillende verschijnselen meent men te mogen opmaken, dat het voornemen bestaat, om nog meer troepen aldaar de winterkwartieren te laten betrekken.

— Terwijl aan de eene zijde der Nationale vereeniging moeijelijkheden in de weg worden gelegd, door het weigeren om de statuten goed te keuren, hetwelk te Frankfort heeft plaats gehad, en het verbod der regering van Hessen-Darmstadt om deel te nemen aan elke staatkundige vereeniging, wordt het aantal onderteekenaars van het in het licht verschenen programma in andere oorden des lands met den dag grooter. Uit Oldenburg, Leipzig, Allenstein, Hohenstein, Kowalin en vele andere Oost-Pruisische steden heeft de zaak grooten voortgang. In Nordhausen heeft men het programma niet onderteekend, „dewijl het van zelf spreekt, dat ieder regtgeaard Duitscher daarmede eenstemmig denkt.” Van alle zijden hoort men: Moge de band, welke naar het uitwendige nauwer vereenigt, te Frankfort zijn doorgesneden, naar den geest zijn en blijven wij allen vereenigd en dit zal allengs levendiger worden.

TURKIJE.

— Volgens geloofwaardige berigten is de kwestie der Donau Vorstendommen nu volgenderwijze geregeld: de Porte verleent aan prins Ceuza, doch slechts voor ditmaal en bij uitzondering, de investituur als hospodar van Moldavie en Wallachije. Voortaan zal men zich met opzigt tot de verkiezingen en de investituren houden aan de beginselen, in de overeenkomst van 19 Augustus vastgesteld. De Porte zal twee firmans geven, een voor Moldavie en een voor Wallachije. De nieuwe hospodar zal zich naar Konstantinogel begeven, om den Sultan het gebruikelijke officiele bezoek te brengen, zoodra de aangelegenheden der beide vorstendommen zijne afwezigheid zullen toelaten. Men denkt, dat dit in het begin van October het geval zal zijn. De hospodar zal in de beide vorstendommen een afgescheiden bestuur hebben, behalve in gevallen, voorzien bij de conventie. In geval deze conventie geschonden wordt, constateert de Porte, na de noodige stappen gedaan te hebben, deze overtreding in overeenstemming met de gezanten der groote mogendheden en zendt eene commissie, vergezeld van een gedelegeerde der buitenlandsche gezanten, naar de vorstendommen, om gemeenschappelijk den vorst te vermanen, dat hij zich binnen de grenzen der wet houde. Weigert de hospodar aan dien eisch gehoor te geven, dan wordt gemeenschappelijk voor dwangmaatregelen gezorgd.

SPANJE.

— Men berigt uit Madrid, dat bij gelegenheid van de terugkomst der Koningin, de gebruikelijke godsdienst-plegtigheid in de kerk d'Atocha zou plaats hebben, waarbij steeds de leden van het corps diplomatique worden uitgenoodigd, om tegenwoordig te zijn. Dit had ook dezer dagen plaats gehad, maar door den kamerheer van dienst was verzuimd de noodige plaatsen voor hen beschikbaar te stellen. Dit verwekte groot ongenoegen, hetwelk de leden van het corps diplomatique, bij monde van hunnen deken, den Nederlandschen gezant, deden te kennen geven. Terstond werd voorzien in het verzuim en na de dienst gaf de Koningin haar leedwezen te kennen over deze onaangename zaak, waarvan de aanleiding uitsluitend in nalatigheid des kamerheers moest gezocht worden.

— Volgens een berigt, voorkomende in de *Correspondencia Autografa*, beoogt de Spaansche regering volstrekt niet veroveringen in Marocco te maken, maar zal zij de wapenen alleen opvatten met oogmerk, om voldoening te erlangen voor den hoon haar aangedaan, indien deze langs den weg der onderhandelingen niet wordt verkregen.

CHINA.

— De Fransche regering heeft gewigtige depeches van haren gezant in China ontvangen. Zij behelzen, naar men verzekert, zeer bevredigende verklaringen van den Keizer van China over het voorgevallene op de Peiho. Z. Chinesche Maj. is volkomen bereid de gezanten van Frankrijk en Engeland te ontvangen. Deze verklaringen zijn afkomstig van den chef van het kabinet des Keizers en het is de eerste keer dat de Chinesche regering eene regelmatige diplomatieke nota aan eene Europesche mogendheid rigt.

— De Russische dagbladen bevestigen het berigt der aankomst te Peking van den Amerik. gezant. Een hunner beweert echter dat de diplomaat niet door den Keizer zelve, maar door den chef van den Nuyko of keizerlijk kabinet, eene betrekking gelijkstaande met die van den eersten minister, ten gehoore zal worden ontvangen.

— Bij de jongste ontmoeting tusschen de Engelschen en Chinezen op de Peiho zijn eenige manschappen in de magt van laatstgenoemden geraakt. Thans verneemt men door tusschenkomst van den Amerik. commodore, dat 12 der vermisten zich te Tien-tsin bevonden en goed behandeld werden.

— Men is hier zeer tevreden over de houding, door de Russische regering aangenomen, in de zaak betreffende China. Onder anderen heeft Keizer Alexander den Franschen gezant te Petersburg doen weten, dat hij eene depêche had ontvangen van het hoofd der Russische legatie te Peking, inhoudende, dat het gebeurde op de Peiho in de Chinesche hoofdstad een zeer ongunstigen indruk had gemaakt.

— Naar luid der laatste berigten uit Hong-Kong, heeft de Amerikaansche ambassadeur Pekin verlaten. Volgens het *Journal des Debats* zou dit beteekenen, dat de gezant uit zijne gevangenschap was ontslagen en zou hij reden hebben om zich geluk te wenschen met dezen afloop zijner ambassade, te midden der Chinezen, die zich, naar het schijnt, grovelijk hebben vergist omtrent den aard van het aan den Amerikaanschen vertegenwoordiger opgedragen mandaat.

VERANDERINGEN

IN DEN LOOP DEZER EEUW, OP DE OORLOGSCHEPEN IN *Engeland* TOEGEPAST, TEN OPZIGTE VAN VORM, AFMETINGEN, MIDDELEN VAN VOORTSTUWING, AANVAL EN VERDEDIGING.

(*Vervolg*)

De opvolger van Sir Robert Seppings voerde nog meer belangrijke veranderingen in. In het jaar 1819 werd de luitenant ter zee William Symonds, na 25 jaren dienst, benoemd tot havenmeester te Malta, en, met de bult van uitvinding geboren zijnde, zoo begon hij zich dáár toe te leggen op het bouwen van yachten. Zijn eerste voortbrengsel was de *Nancy Dawson* en dit voldeed zoo goed, dat hij, na het toepassen van zijn stelsel op vier of vijf andere, van de deugdelijkheid daarvan overtuigd was. Groote breedte van boven en buitengewone scherpte zijn de hoofdtrekken van dat stelsel, met veel zorg voor de stuwage, den stand der masten en de snit en het bijzetten der zeilen. Alle volgende handelingen van Symonds, zijne geheele volgende loopbaan waren op deze losse grondslagen gevestigd. Hij maakte hoe langer hoe meer naam en werd in 1832, „surveyor of the navy."

Sir William Symonds was een *amateur*-scheepsbouwmeester; geen wonder dat hij eene menigte tegenstanders had, maar, ofschoon de denkbeelden van die tegenstanders op dit oogenblik alle grootendeels in werking zijn gebragt en geen enkel gedeelte van zijn stelsel van scheepsbouw meer gevolgd wordt, zoo zijn toch zijne diensten niet te miskennen. Hij was de eerste aan wien het gelukte een einde te maken aan het gebrekkig stelsel, waarbij de constructeurs gebonden waren aan willekeurige bepalingen, gemaakt door hooger geplaatste personen, die er geen verstand van hadden, en dat was in het geheel geen kleine dienst. Hij bragt ook in het detail, aan zijne zorgen toevertrouwd, eene werkzaamheid en veerkracht, die den weg voorbereidden tot die wetenschappelijke en doelmatige veranderingen, welke zijn meer bedaarde opvolger, met evenveel ijver, maar met meer gezond verstand, in het leven geroepen heeft.

Had Sir W. Symonds eene eeuw vroeger geleefd, hij zoude zijne loopbaan met glans hebben geëindigd, maar in den tijd waarin hij leefde, was hij te nauwernood op zijn hoog standpunt gekomen, of hij zag zijne plannen en stokpaardjes bedreigd door eene magt, waaraan geene menschelijke plannen weêrstand kunnen bieden. De alles veranderende, onwederstaanbare magt van den stoom, tegen wiens meesterschap zoo velen te vergeefsch geworsteld hebben, begon zich in de vloot te doen gelden, zelfs nog voordat Sir William zijne proefnemingen te Malta begon. Lord Melville gaf reeds in 1815 last om een stoomwerktuig te vervaardigen voor de korvet *Congo* en ofschoon dat schip er niet mede voorzien werd, zoo werd toch het voornemen, om oorlogschepen door stoom te bewegen, niet opgegeven. De admiraliteit kocht in 1821 het stoomschip the *Monkey*, dat nu nog dienst doet te Woolwich; dit is het eerste stoomschip van de koninklijk engelsche marine. Daarop werd, door Oliver Lang te Deptford, de *Comet* gebouwd, die spoedig door verschillende anderen gevolgd werd, eenigen ontworpen door Seppings, anderen door de constructeurs bij de werven, en weder anderen door particuliere bouwmeesters. Allen waren natuurlijk gedurende vele jaren voorzien van schepraden. In 1832 kreeg Sir William Symonds, als *surveyor of the navy* zoowel den scheepsbouw als den stoom onder zich.

Niets kan er worden bedacht ongunstiger voor de Symonds constructie dan juist de invoering van stoom. Zijne scherpe bodems waren allernadeeligst voor de plaatsing der werktuigen; de breedte en weinige lengte zijn het minst voordeelig voor de voorstuwing door stoom. Hij hield echter zooveel mogelijk vast aan zijne beginselen en ofschoon hij genoodzaakt werd eene meerdere lengte aantenemen en de schepen onder water voller te maken, zoo veranderde hij zijne plannen toch zoo weinig mogelijk. Hij offerde liever de wapening der schepen en het vermogen der werktuigen op, dan te voldoen aan de eischen van de nieuwe kracht en stelde de machines roekeloos bloot aan de vijandelijke projectilen. Sir Charles Napier streed krachtig tegen deze gebreken en, ofschoon de overwinning niet geheel aan zijne zijde bleef, zoo heeft men toch grootelijks aan hem te danken, dat aan boord der stoomschepen de kanonnen in overdekte batterijën werden geplaatst en dat de uitgaven voor groote schepen en kostbare werktuigen betere uitkomsten gaven, dan alleen het dragen van ongeveer een zestal kanonnen.

In het jaar 1837 deed kapitein Ericson met zeer goed gevolg eene proeftogt op de Theems, met een schip, voorzien van zijne gepatenteerde schroef; de lords van de admiraliteit en Sir W. Symonds waren aan boord. Niettegenstaande de gunstige uitkomsten van deze proefneming en de in het oog springende voordeelen van een onderzeesche voortstuwer voor oorlogschepen, werd toch niets voor de invoering daarvan gedaan. Ericson begaf zich daarom naar Noord-Amerika, en de schroef werd daar zeer spoedig bij de marine ingevoerd. Drie jaren later, in 1840, deed de *Archimedes*, voorzien van de gepatenteerde schroef van Smith eenige zeer gelukkig proeftogten; na hevige tegenwerking en een uitstel van nog eenige jaren werd eindelijk de *Rattler*, een oorlogschip, van eene schroef voorzien. Na menigvuldige proefnemingen met schroeven van verschillenden vorm, werd ten laatste de tweebladige schroef als de beste aangenomen.

In 1845 werd de *Rattler* vergelijkend beproefd met de *Alecto*, een rader-stoomschip van gelijken vorm, afmetingen en stoomkracht; die proef bewees op nieuw de meerderheid van de schroef.

De *Rattler* was bij toeval met een bijzonder scherp achterschip gebouwd; daar men niet wist dat dit een noodzakelijk vereischte was, zoo bouwde men andere schroef-stoomschepen meer vol van achteren. De toevloeijing van het water naar de schroef zoude op die wijze zeer ernstig benadeeld kunnen worden, doch mr. Lloyd, de hoofd-ingenieur en inspecteur der stoomwerktuigen, voorzag bij tijds dit kwaad en noopte de admiraliteit, om de noodige maatregelen daartegen te nemen. Na 1846 is het bouwen van schroefschepen zoo algemeen geworden, dat niet alleen de schepraderen geheel op den achtergrond zijn geraakt, maar dat zelfs alle schepen, die nu op stapel staan, van schroeven voorzien worden.

De admiraal Sir Charles Napier was een der eersten, die het ijzer begon te gebruiken voor de vervaardiging van stoomschepen. Hij verbond zich met Charles Marby en bouwde met hem het eerste ijzeren stoomschip, de *Aaron Marby*, dat door Sir Charles naar Parys werd overgebragt. Andere schepen volgden. Voor de geschiedenis der ijzeren schepen wordt kortheidshalve verwezen naar het belangrijk werk van Grantham „Iron Shipbuilding," waarin alles dienaangaande gevonden wordt, van het eerste voorbeeld tot aan de reusachtige *Great Eastern* (*Leviathan*) toe.

In 1842 schreef Bdmano van Nieuw-York aan den graaf van Aberdeen, dat ijzeren platen van 9,5 streep dik, aan elkander geklonken tot eene dikte van 1,5 palm, tegen kogels bestand waren bevonden. Aan Sir Thomas Hartings, kommandant van de *Excellent*, werd opgedragen te onderzoeken of dit werkelijk zoo was; hij berigtte na afloop der proefnemingen, dat eene zoodanige vereeniging van platen, aan de buitenhuid van een schip bevestigd, op 180 ellen geene veilige dekking opleverde tegen kogels, geschoten met 4,5 pond buskruidlading uit granaat-kanonnen van 20 dm. of lange kanonnen van 80 pd. De admiraliteit begon evenwel in 1843 ijzeren oorlogschepen te bouwen en bouwde of kocht binnen drie jaren tijds 18 zulke schepen, voor de som van *f* 8,160,000; weldra bleek dit eene volmaakte „*failure*" te zijn.

Bij den aanbouw van koopvaardij-schepen is het ijzer boven hout te verkiezen. IJzeren schepen kunnen in vergelijking met houten, ligter en sterker worden gebouwd, zij kunnen meer laden, zijn vlugger, duren langer en kosten minder, zoowel bij den eersten aanbouw, als bij latere herstellingen; ijzer is in Engeland bovendien veel overvloediger dan hout, en de bewerking er van verbetert bijna dagelijks. Daartegen staat over dat de huid van ijzeren schepen zeer spoedig aangroeit en dat hun romp, bij matige dikte, door de werking van projectilen veel meer beschadigd wordt dan die van houten schepen.

Beide nadeelen zijn van minder belang voor koopvaardijschepen, want deze kunnen de huid, bij het dikwijls binnenvallen, telkens schoonmaken en in den regel worden zij niet aan de werking van projectilen blootgesteld. Bij oorlogschepen is dit geheel anders; een oorlogschip moet dikwijls gedurende jaren kruisen, zonder in de gelegenheid te zijn de huid schoon te maken en de vernielende werking van projectilen is alleen reeds reden genoeg, om het ijzer voor oorlogschepen aftekeuren.

(*Wordt vervolgd.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
December.	7	Nederlandsche	Copernicus	L. Visser	Samarang.
„	—	Ned. Ind.	Hoseeng	Intjee Lanang	Rembang.
„	—	„ „	Witch of The Wave	Katjoong	Pasoeroean.
„	—	Nederlandsche	Constance	S. P. A. Soderberg	Cheribon.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
December.	8	Balinesche	Poospa	Tjoa Tianglin	Balie.
„	—	Ned. Ind.	Koornia	Kamaloedin	Grissee.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Deensche	Cecrops	Davidson	Bushire	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Helena Constantia	R. M. Donema	China	„ „ „ „
Pruissische	Delphin	Klein	Nederland	„ „ „ „
Nederlandsche	Macasser	Rip	Nederland	„ „ „ „
„	Herschel	Hauschild	Onbepaald	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Hamburgsche	Witch	Hultman	Boston	„ „ „ „ „
Amerikaansche	Wilhelmina Cox	Reisiger	Batavia	„ „ „ „ „
Deensche	Calloë	Schmidt	Amsterdam	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Hermine Maria Elizabeth	Bonjer	Rotterdam	B. Kopersmit & Co.
Nederlandsche	Vier Gezusters	Bik	„	„ „ „ „
„	Tonia	C. F. Zeeman	„	„ „ „ „
„	Ellen	Wentholt	In reparatie	„ „ „ „
„	Dorothea Henriette	D. Smit	Holland	B. J. van Eck & Co.
„	Samuel Hendrikus	A. G. Bouten	Nederland	„ „ „ „ „ „
„	Groudwet	Kamminga	Nederland	E. Ten Brinck & Co.
„	Cornelia	de Vries	Loopende	„ „ „ „ „
„	Christina Helena	C. Tjebbes	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
„	L'Espérance	van Entere	Macassar	Hill Broekman & Co.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Zijner Majesteits wachtschip Batavia

OORLOGSCHEPEN
Suriname,
Groningen,
Princes Amelia;
DE SCHEPEN
Herschel,
Vier Gezusters,
Alfulck,
Christina Helena,
Fulkus So-oot,
Tonia,
Calöe,
Fathool Mobarak,
Delphin,
Cornelia,
Constance;
DE STOOMSCHEPEN
Koningin der Nederlanden,
Palembang;
DE BARKEN
Fatal Ma-an,
Louisa Jacoba Johanna,
Naim Balgijer,
Meteor,
Ida,
Abbool Hassim,
Architeet,
Helena Constantia,
Atidjatoor Rachman,
Witch,
Dorothea Henriette,
Cecrops,
Grondwet,
Acsa,
Ellen,
Hermina Maria Elizabeth,
Samuel Hendrikus,
Joedul Barie,
Fathol Madjiet,
Adenan,
Koorma,
Macasser,
Pictura,
Alhamadanie,
Volkus Sa-Ada,
Fathal Nassar,
Assad Dulla,
L' Amitié,
Copernicus;
DE BRIKKEN
Risgil Hair,
Talsum,
Banda Balhair,
So-Ootdin,
L' Espéranee;
DE SCHOENERS
Sarie Tengaroong,
Carolina,
Srie Cheribon,
Jupiter,
Bil Madjiet,
Poospa,
Hing Aan,
Ataief,
Virgo,
Bintang Tjaigoan,
Ardjoeno,
Hoseeng,
Witch of The Wave;
DE KOTTERS
Riengit,
Tedok,
Little Tot;

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 7den tot en met den 9den December 1859.

AANVOER

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Assadulla*, gezagv. KASSAN agent Gezagvoerder.

25.000 stuks maloekoe-matten, N H. M.; 280 bossen rotting, 3550 stuks kadjang-matten, 1350 stuks planken, 14 stuks sarongs, 50 katjes was, Gezagvoerder.

Van Macasser per de Ned. Ind. brik *L'Amitié*, gezagv. VALBERG agent Gezagvoerder.

180 $^{81}/_{100}$ picols koffij, 8 $^{20}/_{100}$ picols was, LIEM PIK SIOE; 432 $^{14}/_{100}$ pic. koffij, THAN BOENPIOE.

Marktprijzen.

SUIKER *f* 15 $^{1}/_{2}$.
KOFFIJ. Nominaal.
RIJST (CARGA) ℔ koijang *f* 145 @ *f* 155.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 165 @ *f* 180.—
KOEHUIDEN ℔ picol.
ARAK ℔ legger. *f* 45.—
OLIE (KLAPPER). „ 27.—
OLIE (KATJANG.) „ 21.—
KADJANG MATTEN. *f* 10.—
ROTTING *f* 8 $^{1}/_{2}$ @ *f* 9.—
WISSELKOERS 102 $^{1}/_{2}$ @ 103%.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 11den December 1859.
's Morgens ten half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 11den December 1859.
's Morgens ten half negen ure.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co TE SOERABAYA.